

Scenariusz zajęć

„Otwarcie na potrzeby innych”

Scenariusz przeznaczony jest dla uczniów 5 i 6 klas szkoły podstawowej, w której zorganizowane są klasy integracyjne. Stanowi on odpowiedź na zagrożenie w postaci wykluczania uczniów z grupy rówieśniczej czy zespołu klasowego, w tym przede wszystkim uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi. Realizacja zajęć na podstawie wytycznych scenariusza zwiększy świadomość uczniów na temat zróżnicowanych potrzeb dzieci i pozytywnie wpłynie na relacje rówieśnicze.

Scenariusz zakłada udział zespołu klasowego z uwzględnieniem podziału na grupy cztero- i pięcioosobowe.

„Laboratorium Różnorodności” – WebQuest

Cele zajęć

1. Cel nr 1

Zdobycie przez uczestników zajęć wiedzy na temat uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi.

2. Cel nr 2

Kształtowanie postaw empatycznych oraz nawyków otwartości i akceptacji zachowań wynikających z niepełnosprawności, asynchronii rozwojowej, różnic kulturowych itd. Przeciwdziałanie zjawisku naznaczania i segregowania uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi.

3. Cel nr 3

Uwrażliwienie uczniów na potrzebę wzajemnego wspierania się.

Materiały

1. WebQuest dla uczniów pt. „Laboratorium Różnorodności” (Załącznik nr 1).
2. Prezentacja PowerPoint z instrukcją do WebQuestu przeznaczoną dla nauczycieli (Załącznik nr 2).

Wskazówki metodyczne

WebQuest jest metodą, która powstała na bazie metody projektów. Nazwa ta składa się z dwóch angielskich słów: *Web* ‘strona’ oraz *Quest* ‘poszukiwanie/zadanie’, co w połączeniu oznacza pracę uczniów w oparciu o zasoby internetowe. Założeniem tej metody jest samodzielne wyszukiwanie informacji, a następnie dokonywanie ich selekcji. Jest to zatem uczniowska analiza treści pochodzących głównie z Internetu (mogą być uzupełniane źródłami pozainternetowymi, na przykład informacjami z podręczników), polegająca na realizowaniu poszczególnych etapów, do których opracowane przez nauczyciela wytyczne zamieszczone są na stronie internetowej. Są to tzw. stałe ogniwa: temat, wprowadzenie, zadanie, proces, źródła, ewaluacja, podsumowanie (konkluzja). Nauczyciel określa również wszystkie zasady, które stanowią procedurę realizacji zadania, to jest podział na grupy, czas trwania zadania, sposób przeprowadzania konsultacji itd.

Instrukcja dotycząca przygotowania WebQuestu została zamieszczona w prezentacji PowerPoint (Załącznik nr 2). Można w niej znaleźć dodatkowo linki do przykładowych WebQuestów oraz do uzupełniających informacji na temat tej metody.

W celu przeprowadzenia zajęć prowadzących do poszerzenia wiedzy uczniów na temat dzieci ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi został opracowany WebQuest (Załącznik nr 1). Może być on wykorzystany przez nauczyciela lub stanowić inspirację do stworzenia własnej koncepcji zadania dla uczniów w oparciu o tę metodę.

Wskazówki metodyczne

W obu przypadkach nauczyciel musi zamieścić treści WebQuestu na stronie internetowej. Odpowiedni do tego instruktarz znajduje się w dołączonej prezentacji (Załącznik nr 2).

Proponowany przebieg zajęć

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel/nauczycielka wprowadza uczniów w tematykę zajęć, wyjaśniając zasadność tworzenia klas integracyjnych oraz realizowania edukacji włączającej. Ponadto tłumaczy celowość otaczania niektórych uczniów dodatkowym wsparciem. Nauczyciel/nauczycielka pyta uczestników zajęć: *Jak sądzicie, czy wszyscy uczymy się w podobny sposób? Dlaczego uczymy się w różny sposób i z czego wynikają te różnice?* (Warto dodać, że chodzi o potrzeby związane z edukacją, uczęszczaniem do szkoły, współtworzeniem zespołu klasowego.) Moderując dyskusję, nauczyciel/nauczycielka wyjaśnia, czym są zróżnicowane potrzeby edukacyjne i kto przede wszystkim może być zainteresowany tego typu wsparciem (nie chodzi oczywiście o wskazywanie konkretnych uczniów z klasy). Następnie nauczyciel/nauczycielka zapowiada projekt, który uczniowie będą wykonywać metodą WebQuestu, a także przybliży uczniom założenia tej metody.

Zajęcia właściwe

1. WebQuest – tydzień 1

Nauczyciel/nauczycielka dokonuje przydziału zadań do wykonania. Przykładowo grupy mogą otrzymać polecenie przeanalizowania sytuacji:

- Dowiadujecie się, że do naszej klasy dołączy koleżanka, u której występuje zaburzenie mowy w postaci jąkania. Co możecie powiedzieć na temat tej

przypadłości? Jakie może mieć ona potrzeby i jakiego można udzielić jej wsparcia? Spróbujcie znaleźć na ten temat informacje i przygotować WebQuest według wytycznych, które Wam podam.

- Dostrzegacie, że wasz kolega z klasy – Szymek – ma problem, aby spokojnie wysiedzieć na lekcji języka polskiego. Wierci się, zagaduje koleżankę z ławki, robi kulki z papierków. Odnosicie wrażenie, że to, co mówi Pani, zupełnie go nie interesuje. W końcu Pani przerywa omawianie wiersza i mówi do chłopca: *Szymek, ewidentnie coś chodzi Ci po głowie*. Zanim Pani zakończy swoją myśl, Szymon odskakuje z krzesła i nerwowo zaczyna strzepywać ręką włosy, jakby chciał pozbyć się jakiegoś insekta. Jak myślicie, dlaczego chłopiec tak zareagował? Spróbujcie znaleźć na ten temat informacje i przygotować WebQuest według wytycznych, które Wam podam.
- Dostrzegacie, że jedna z waszych koleżanek z klasy jest nieustannie wychwalana przez nauczycielkę matematyki. Rzeczywiście jest umysłem ścisłym i ma szczególne osiągnięcia w olimpiadach z matematyki. Kiedy proście koleżankę o pomoc w nauce przed sprawdzianem, wykręca się, mówiąc, że nie jest wystarczająco dobra, nie zdążyła się jeszcze wszystkiego nauczyć, może coś pokręcić. Zapewne myślicie sobie wtedy, że przesadza i nie chce, aby ktoś dostał równie dobrą ocenę, jak ona. Wciąż chce być najlepsza i dalej wyróżniana przez matematyczkę. Czy na pewno taki jest powód odmowy przez koleżankę pomocy? Co możecie powiedzieć o uczniach szczególnie zdolnych? Spróbujcie znaleźć na ten temat informacje i przygotować WebQuest według wytycznych, które Wam podam.

Nauczyciel/nauczycielka podkreśla, że opisy, które uczniowie otrzymają, są wymyślone na potrzeby projektu. Uświadamia też uczniom, że cech, pewnych trudności i potrzeb osób, których przypadek analizują, nie należy przypisywać wszystkim uczniom przynależącym do opisywanej grupy.

Następnie nauczyciel/nauczycielka informuje uczniów, że zostaną przydzieleni do jednej z grup. Informację w tej sprawie otrzymają za pośrednictwem aplikacji Librus. Dowiedzą się wówczas, jaki jest skład ich grupy. Nauczyciel/nauczycielka wyjaśnia

uczniom, że od tego momentu będą wspólnie pracować. Ich pierwszym zadaniem będzie stworzenie nazwy dla swojej grupy według podanych wytycznych oraz wybranie koordynatora i utworzenie konta mailowego w celu kontaktu z nauczycielem/nauczycielką. Informuje uczniów, że zostanie wysłany do nich link do strony internetowej, na której zamieszczony jest WebQuest. Ponadto są proszeni o uważne zapoznanie się z poleceniami, które zostały dla nich przygotowane.

2. WebQuest – tydzień 2

Nauczyciel/nauczycielka rozmawia z uczniami o przydzielonych im zadaniach do opracowania. Upewnia się, że wszystkie informacje są dla nich zrozumiałe. Ponadto wyjaśnia uczniom, czym są wiarygodne źródła internetowe, jak również na co powinni zwrócić szczególną uwagę, zbierając materiały, a jakich praktyk się wystrzegać. Przeprowadza także z uczniami konsultacje wskazanych przez nich zasobów internetowych, z których planują skorzystać. Następnie przekazuje uczestnikom wskazówki do dalszej pracy.

Nauczyciel/nauczycielka przypomina uczniom, że każdy z nich musi zaangażować się w realizację zadania, ponieważ jest to szczególnie ważne dla pozytywnego funkcjonowania zespołu klasowego.

3. WebQuest – tydzień 3

Uczniowie konsultują z nauczycielem/nauczycielką postępy realizacji zadania. Nauczyciel/nauczycielka wyraża opinię o otrzymanych od poszczególnych grup opracowaniach i omawia niezrozumiałe terminy oraz przekazuje wskazówki do dalszej pracy. Należy też przypomnieć uczniom, żeby zapoznali się z etapem ewaluacji, dzięki któremu mogą samodzielnie dokonać wstępnej oceny swojego projektu.

4. WebQuest – tydzień 4

Uczniowie przygotowują się do zaprezentowania swojego opracowania pozostałym grupom. Następnie omawiają w grupie możliwe obszary wzajemnego wspierania się uczniów.

5. WebQuest – tydzień 5

Nauczyciel/nauczycielka zaprasza poszczególne grupy do zaprezentowania swojego opracowania. Jest to też moment na przeprowadzenie ewaluacji według podanych kryteriów.

Uwieńczeniem tego etapu ma być wspólne przygotowywanie plakatu pt. „Ja potrzebuję Ciebie, Ty potrzebujesz mnie”, na którym przedstawione będą formy wzajemnego wspierania się uczniów z uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnością, ADHD, spektrum autyzmu, niesłyszących, szczególnie zdolnych itd. Z uwagi na liczebność klasy nauczyciel/nauczycielka może podzielić plakat na kilka części. Wówczas uczniowie będą pracować w grupach (ważne, aby skład grup był inny niż w WebQueście). Gotowy plakat nauczyciel/nauczycielka wiesza w sali w widocznym miejscu.

Zakończenie

Nauczyciel/nauczycielka dokonuje podsumowania projektu oraz odczytuje konkluzję, która została zamieszczona przez niego/nią w Internecie na stronie WebQuestu. Jest to bardzo ważny moment, ponieważ nauczyciel/nauczycielka może docenić zaangażowanie i efekty pracy uczniów. Prawidłowo opracowana przez nauczyciela/nauczycielkę w WebQueście konkluzja jest pewnego rodzaju pochwałą dla pracy uczniów oraz motywatorem do dalszych działań. Prowadzący/prowadząca powinien/powinna też podkreślić, jakie umiejętności zdobyli uczniowie poprzez samodzielną pracę nad projektem oraz jakie rezultaty może przynieść wiedza, którą zdobyli podczas realizacji WebQuestu. Chodzi o zwrócenie uwagi na znaczenie budowania w zespole klasowym relacji opartych na tolerancji, zrozumieniu i współpracy.

Załączniki

Załącznik nr 1 – **WebQuest „Laboratorium Różnorodności”**

Wprowadzenie

Oto nadszedł czas poznania prawdy o Was samych. Podejmujecie walkę z fałszywościami Internetu, sieciowym hejtem i stereotypami, które zamatając Wam w głowach, powodują, że bezrefleksyjnie oceniacie inne osoby. Zapraszamy do klasy **EKSKLUZJĘ**, małymi kroczkami burząc jedną z ludzkich potrzeb, jaką jest tworzenie wspólnoty. Przed Wami zatem misja odkrycia **LABORATORIUM RÓŻNORODNOŚCI**, która pozwoli dostrzec to, co dotychczas było przysłonięte obojętnością, niezrozumieniem i niewiedzą.

Szukajcie prawdy o **Was samych**, czyli o uczniach mających **zróżnicowane potrzeby edukacyjne**. To jedyna droga, która doprowadzi Was do stworzenia **Zespołu Pozytywnej Energii**. Tam znajdziecie tolerancję, przyjaźń, zgodę i zrozumienie.

Zabierajcie się więc do dzieła i wyruszcie na poszukiwania!

Będziecie chodzić po krętych drogach informacji cyfrowych, które nie zawsze mogą być wiarygodne. Miejcie oczy szeroko otwarte! Strzeżcie się uprzedzeń, pejoratywnych określeń, a dojdziecie do prawdy. Skupiajcie się na tym, co łączy, a nie na tym, co dzieli.

Niech towarzyszy Wam hasło: „Ja potrzebuję Ciebie, Ty potrzebujesz mnie”. Jeśli potraktujecie je poważnie, szybko stworzycie **Zespół Pozytywnej Energii**, w którym wszyscy znają i szanują nawet nieoczywiste potrzeby egzystencjalne swoich kolegów i koleżanek.

Zadanie:

Waszym zadaniem jest dotarcie do prawdy i jej upowszechnienie, by wiedza na temat potrzeb **wszystkich uczniów** stała się ogólnodostępna oraz by odkrywała to, co zostało zasłonięte uprzedzeniami, niechęcią, brakiem życzliwości czy obojętnością. Pamiętajcie, aby nie ograniczać się tylko do uczniów, których trudności i potrzeby są przez Was zaobserwowane. Nie chodzi tylko o Wasze potrzeby, lecz także o potrzeby uczniów z niepełnosprawnością intelektualną, ruchową, niewidomych i słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących, z ADHD, ze spektrum autyzmu, mających trudności w komunikowaniu się, ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się czy szczególnie uzdolnionych.

Cel zostanie osiągnięty dzięki opracowaniu sylwetki ucznia (którego studium przypadku wylosowaliście) w taki sposób, by dostarczyć wiedzy nie tylko o trudnościach, z jakimi musi się mierzyć w szkole, lecz także o jego potencjale i mocnych stronach, których można dostrzec naprawdę wiele, jeśli będziecie mieć spojrzenie pełne empatii.

Nauczyciel/nauczycielka może stworzyć słownik haseł uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi (uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną, niewidomi i słabowidzący, niesłyszący i słabosłyszący, z autyzmem, ADHD, niepełnosprawnością ruchową, przewlekłe chorzy, z trudnościami w uczeniu się, poważnymi zaburzeniami w komunikowaniu się i niedostosowaniem społecznym, uczniowie zdolni). Po zrealizowaniu zadań projektowych uczniowie wraz z nauczycielem/nauczycielką mogą hasła wzbogacić treściami.

Opracowane przez Was zadanie powinno być:

- wyczerpujące;
- poprawne merytorycznie;
- oparte na wiarygodnych źródłach;
- poprawne językowo;

- zrozumiałe;
- interesujące.

Zadanie dla grup:

Aby stworzyć **Zespół Pozytywnej Energii**, musicie podzielić się na 5 grup. Każda grupa ma wymyślić dla siebie nazwę mającą pozytywny wydźwięk (w tym celu zajrzyjcie na stronę: [Moc pozytywnych słów – wspierająca narracja](#)), przygotować własne opracowanie, a następnie zaprezentować je pozostałym grupom. Na koniec Waszym zadaniem będzie wspólne stworzenie plakatu pt. „Ja potrzebuję Ciebie, Ty potrzebujesz mnie”, na którym przedstawione będą formy wzajemnego wspierania się uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami.

Proces:

Zadanie należy realizować w grupach. Na stworzenie **Zespołu Pozytywnej Energii** macie 5 tygodni.

Tydzień 1

- Sprawdź, do której grupy zostałeś **przydzielona/przydzielony** przez prowadzącego i jakie zadanie zostało dla Ciebie przygotowane (otrzymasz wiadomość za pośrednictwem aplikacji Librus).

Od tej pory pracujecie razem!!!

- Wymyślcie **nazwę** grupy.
- Wybierzcie **koordynatora**, który będzie czuwał nad przebiegiem zadania oraz kontaktował się z nauczycielem (informację prześlijcie do nauczyciela w aplikacji Librus).
- Utwórzcie konto grupowe (**nazwa@.....**). Nazwa do konta ma składać się z pierwszych liter imion członków grupy (np. jeśli grupę tworzą Karol, Olga, Marysia i Adam, wtedy nazwa to koma@.....).

- Uważnie przeczytajcie wszystkie polecenia, żeby na następnej lekcji móc wyjaśnić z nauczycielem/nauczycielką to, co nie jest dla Was zrozumiałe.

Tydzień 2

- Poszukajcie informacji na temat przypadku ucznia, którego ma dotyczyć opracowanie. Postarajcie się skorzystać z wiarygodnych źródeł.
- Przeanalizujcie treści wybranych źródeł.
- Skopiujcie do Worda linki ze stron, z których skorzystaliście i wyślijcie plik nauczycielowi/nauczycielce.
- Zgłoście się na lekcji do prowadzącego, żeby skonsultować jakość zebranych źródeł.

Tydzień 3

- Przygotujcie opracowanie i sprawdźcie, czy rozumiecie wszystkie terminy, których użyliście w tekście. Jeśli jakieś pojęcie nie będzie dla Was zrozumiałe, zaznaczcie je kolorem. Pamiętajcie o dołączeniu bibliografii.
- Prześlijcie swoje zadanie do nauczyciela/nauczycielki.

Tydzień 4

- Po otrzymaniu poprawek i uwag od nauczyciela/nauczycielki przygotujcie się do zaprezentowania pozostałym grupom swojego zadania.
- Przedyskutujcie w grupie możliwe obszary wzajemnego wsparcia, mając na uwadze studium przypadku ucznia, którego sylwetkę opracowaliście.

Tydzień 5

- Prezentacja przygotowanych opracowań.

- Wspólne przygotowywanie plakatu pt. „Ja potrzebuję Ciebie, Ty potrzebujesz mnie”, na którym przedstawione będą formy wzajemnego wspierania się uczniów.

Kryteria oceny:

Kryteria oceny zadania	Sposób oceny		
	I miejsce	II miejsce	III miejsce
Zawartość merytoryczna	Wyszukanie wielu interesujących treści, ukazanie wielu aspektów analizowanej tematyki. 9–10 pkt	Właściwy dobór treści. Wystarczająca ilość informacji na temat analizowanego zagadnienia. 8–7 pkt	Zgromadzenie małej ilości informacji na zadany temat. 6–4 pkt (poniżej 4 pkt opracowanie kierowane jest do poprawy)
Poprawność językowa	Opracowanie nie zawiera błędów ortograficznych, interpunkcyjnych, stylistycznych. Do 5 błędów – 10 pkt	Do 7 błędów – 7 pkt	8–10 błędów – 4 pkt (poniżej 4 pkt opracowanie kierowane jest do poprawy)

Zrozumiałość	Treść opracowania nie zawiera terminów niezrozumiałych dla jego twórców i odbiorców. 9–10 pkt	W opracowaniu pojawiają nie do końca jasne i zrozumiałe terminy, ale ich znaczenia można się domyślić z kontekstu wypowiedzi lub twórcy potrafią wyjaśnić ich znaczenie. 7–8 pkt	W treści opracowania pojawiają się terminy niezrozumiałe dla odbiorców, których znaczenia nie potrafią wyjaśnić ich twórcy. 5–6 pkt (poniżej 5 pkt opracowanie kierowane jest do poprawy z powodu przeważającej treści niezrozumiałej dla odbiorców)
Źródła – bibliografia	Opracowanie oparte jest na wiarygodnych źródłach. Pojawia się pełny zapis bibliograficzny. <5 pozycji bibliograficznych	Opracowanie oparte jest na wiarygodnych źródłach. Zamieszczony jest pełny zapis bibliograficzny, ale liczba pozycji bibliograficznych to	Opracowanie oparte jest na wiarygodnych źródłach. Zapis bibliograficzny nie jest pełny lub skorzystano z niewielkiej liczby

	10 pkt	4–3 publikacje 8 pkt	publikacji. >3 pozycje bibliograficzne 5 pkt (opracowanie kierowane jest do poprawy, jeśli autorzy skorzystali z mało wiarygodnych źródeł)
Atrakcyjność przekazu i zaangażowanie	Uczniowie są bardzo dobrze przygotowani do prezentacji. W przedstawienie wyników projektu zaangażowani są wszyscy członkowie grupy. Prezentacja wzbudziła duże zainteresowanie słuchaczy. 10–8 pkt	Uczniowie są przygotowani do prezentacji, ale tylko niektórzy członkowie grupy prezentują zadanie. Prezentacja wzbudziła średnie zainteresowanie uczestników. 7–5 pkt	Uczniowie nie przygotowali się odpowiednio do prezentacji projektu. Tylko jedna osoba z grupy zaprezentowała projekt. Prezentacja była mało ciekawa. 4–1 pkt

W zależności od uzyskanej liczby punktów grupy zajmują kolejno I, II i III miejsce.

Konkluzja

Możecie być z siebie dumni. Jesteście gotowi, aby należeć do **Zespołu Pozytywnej Energii**. Wasza praca nad zadaniem i jej efekty świadczą o tym, że macie spojrzenie pełne empatii i potraficie troszczyć się o atmosferę w Waszej klasie. Stanowicie grupę o zróżnicowanych potrzebach, które już potraficie dostrzegać i jesteście w stanie je rozumieć. Pokonaliście obojętność, sceptyczność, a nawet uprzedzenia do osób, które wydają Wam się inne niż Wy, czasem dziwne, ponieważ poznaliście przyczyny ich zachowań.

Zapewniam Was, że umiejętności i doświadczenia zdobyte w czasie Waszej pracy przysłużą się Wam w przyszłości, a czas poświęcony na realizację zadań nie został zmarnowany. Działaliście wspólnie, ucząc się przy tej okazji pracy zespołowej, odpowiedzialności za realizację poszczególnych etapów zadania. To bardzo ważna umiejętność, która nie raz przyda Wam się w szkole, a także w dalszej przyszłości. Doceniam Wasz wkład w budowanie pozytywnych relacji rówieśniczych i poprawę atmosfery w klasie. Z całego serca Wam gratuluję! Pamiętajcie: „Ja potrzebuję Ciebie, Ty potrzebujesz mnie” i wspólnie stanowimy inkluzyjną grupę, w której każdy może czuć się ważny.

Notatka dla nauczyciela/nauczycielki

Przydzielając zadanie, należy zwrócić uwagę, aby nie przekazywać grupom do opracowania studium przypadku ucznia ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi, który jest jednym z uczniów tej klasy. Nie oznacza to jednak, że o jego dysfunkcjach nie należy w ogóle mówić. Przypadłość takiego ucznia trzeba uwzględnić także podczas tworzenia plakatu.

Bibliografia:

Furgoł, S., Hojnacki, L. (2013). *Metoda WebQuest. Poradnik dla nauczyciela*. Warszawa: Wydawnictwo Think Global.

Jak stworzyć WebQuest dla uczniów? – Instrukcja dla nauczycieli. Pobrano z <https://youtu.be/2x5jAOKdUjk>

March, T. (2003/2004). *What WebQuests Are (Really).* Pobrano z <https://tommarch.com/writings/what-webquests-are>

Michalak, M., Wojtuś, D. (2016). *Poradnik dla nauczyciela. WebQuest – jak to się robi?* Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.

Pobrano z

https://oidkz.wckp.lodz.pl/sites/default/files/Poradnik_WebQuesty%20w%20ksztalceniu%20zawodowym.pdf

Mijalski, J., *WebQuest jako metoda pracy dydaktycznej.* Pobrano z <http://zasobyip2.ore.edu.pl/uploads/publications/4f0deb617d19805208d11ba91905dd39>